

ÖVNINGAR

Trakasseriförebyggande övningar

ÖVNINGAR FÖR FÖREBYGGANDE AV TRAKASSERIER

Trakasseriförebyggande övningar

- I denna presentation presenteras övningar som kan användas tillsammans med det trakasseriförebyggande utbildningsmaterialet. Syftet med övningarna är att stödja utbildningsmaterialet och skapa diskussionsöppningar för dem som deltar i utbildningen.
- I samband med övningen presenteras dess idé, syfte och hur övningen genomförs. Vi rekommenderar att berätta för deltagarna vad syftet med övningen är.

PRIVILEGE WALK

- Privilege walk är en övning med vars hjälp vi kan synliggöra privilegier och få en uppfattning om hur det är att tillhöra eller vara utanför privilegierna inom scoutingen. Med hjälp av övningen kan vi skapa diskussion om hur vi kan förbättra den samhälleliga rättvisan genom att använda oss av de privilegier vi har.
- Deltagarna får en lapp med en påhittad roll enligt vilken de agerar i övningen. Egenskaperna för rollen är sådana som en person inte nödvändigtvis kan påverka och kan exempelvis handla om familjeförhållanden eller något som personen haft med sig sedan födseln.
- I övningen läses ett antal påstående upp. Påståendena kan beröra ämnen som skyddar från sexuella trakasserier eller mobbning eller som kan ge en bättre utgångspunkt för att ta tag i trakasserier eller osakligt bemötande i det egna gemenskapen.

PRIVILEGE WALK ROLLER & PÅSTÅENDEN

Följande behövs för att genomföra övningen:

- Ett utrymme där deltagarna har plats att röra sig.
- Färdiga lappar med roller samt påståenden att läsa upp.

Roller och påståenden för övningen finns att se och ladda ner på

<https://www.scout.fi/for-karen/scoutprogrammet/verktyg-for-mangfald/utbildningar-och-verktyg-for-mangfald/>

PRIVILEGE WALK - GENOMFÖRANDE

Gör såhär:

1. Berätta för deltagarna att de kommer få en ny identitet som finns skrivet på en lapp du snart kommer att dela ut. Om övningen görs med kollegiet kan deltagarna föreställa sig att de med den nya identiteten är en studerande på sin skola. Det som står på lappen ska deltagarna inte dela med sig av. Då alla läst beskrivningen på lappen ska var och en reflektera över den nya identiteten. Vem är personen? Var bor personen? Hur ser personens bakgrund ut? Hur tar sig personen till scoutmötet? Har hen kompisar? Trivs hen i scouterna, i skolan, med livet? Osv.
2. Dela sedan ut lapparna, en lapp åt varje deltagare. Ge deltagarna tid att läsa och reflektera över den nya identiteten.
3. Be deltagarna, fortfarande under tystnad, att ställa sig på en linje bredvid varandra. Kolla att deltagarna har tillräckligt mycket utrymme för att röra på sig. Ifall gruppen är stor och utrymmet litet, kan du be deltagarna ställa sig i två rader. Kolla då att mellanrummet är tillräckligt mellan raderna, så att de inte krockar med varandra.

PRIVILEGE WALK - GENOMFÖRANDE

4. Berätta för deltagarna att du nu kommer att läsa upp ett antal påståenden. Varje gång de tycker att ett påstående passar in på rollen de har skall de ta ett steg framåt. Om det inte passar in ska de stå kvar på stället. Övningen ska göras under tystnad och koncentrerat på den egna rollen.
5. Börja med att läsa upp ett "testpåstående", t.ex. "Jag tycker bättre om choklad än om lakrits", för att försäkra att alla förstått vad de ska göra. De som gillar choklad mer än lakrits tar nu ett steg framåt. Visa även hur stora steg deltagarna ska ta.
6. Läs nu upp påståendena, ett i taget. Gör det tydligt, gärna två gånger. Ge deltagarna tid att fundera och ta ett steg. I samband med de första påståendena kan du påminna dem om att " ifall detta påstående passar för den roll du har, så tar du ett steg framåt, annars står du kvar".
7. Då alla påståenden är lästa, be deltagarna stanna på sin plats där de nu befinner sig. Dela in dem i grupper om ca tre personer så att varje grupp består av personer som kommit ungefär lika långt på linjen. Be deltagarna berätta för varandra om sina roller och hur det kommer sig att de står där de står. Be dem även berätta vem de var och vilka tankar det väckte att ta steg eller stanna kvar.

PRIVILEGE WALK - GENOMFÖRANDE

8. Lapparna beskrev endast en liten del av en persons identitet. Be deltagarna se sig omkring och notera varandras svar (t.ex. genom att lyfta upp handen) under följande frågor.
- Vem var flicka/kvinna på pappret? Vem var flicka/kvinna, fast det inte stod?
 - Vem var pojke/man på pappret? Vem var pojke/man, fast det inte stod på pappret?
 - Heterosexuell? Vit? Icke-vit? Kristen? Muslim? Utan funktionsvariation? Osv.
 - Vad kan vi göra för mer jämlikhet inom scoutingen?

Då alla grupper delat med sig av sina tankar, berätta att vi utgår ofta från oss själva och vår världsbild i möte med andra människor.

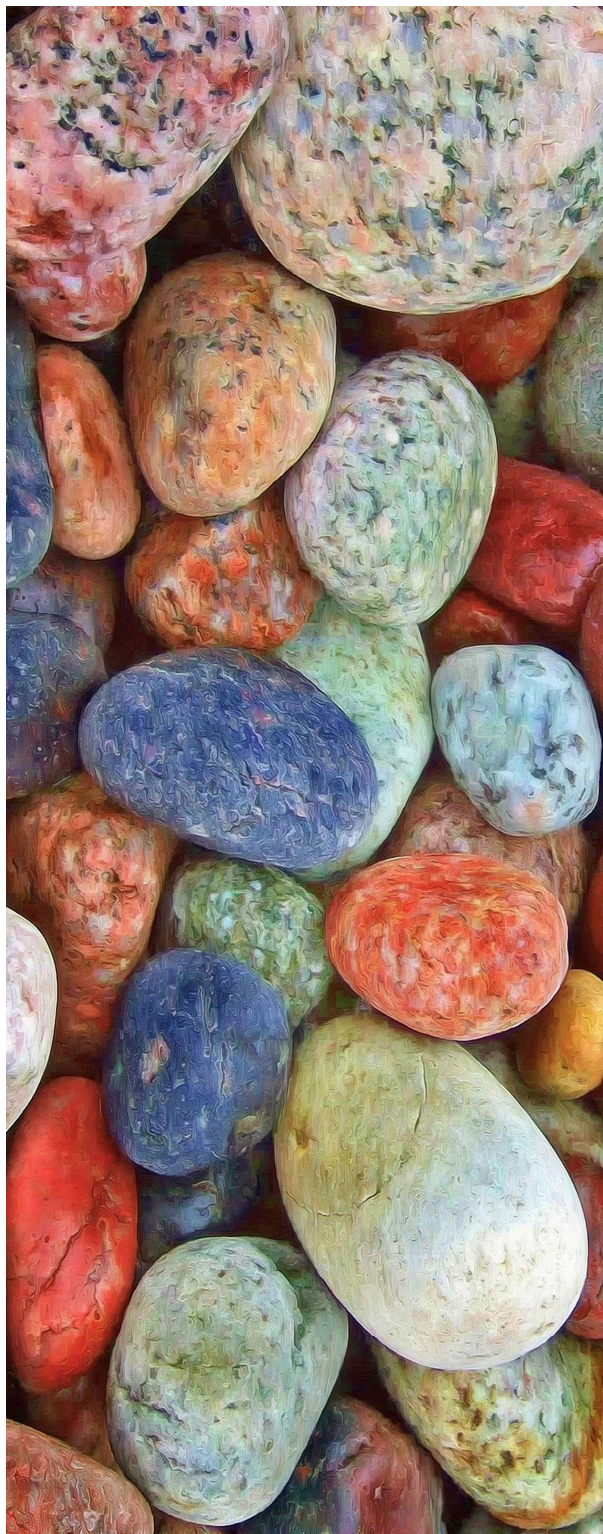
9. Fråga sedan deltagarna frågorna nedan. Ifall de i förra steget diskuterat i smågrupper, så låt deltagarna även diskutera dessa frågor i smågrupperna.
- Hur kändes det att leva in sig i rollen?
 - Hur kändes det att ta steg framåt? Hur kändes det att stanna kvar?
 - Är du överraskad över hur långt eller kort du kom? Hur känns det att stå längst fram/i mitten/längst bak?
 - Väcktes några nya insikter? Om ja, så gällande vad?
 - Fanns det påstående som var mer tankeväckande än andra?
 - Se dig omkring. Vad berättar deltagarnas placering om det finska samhället?
 - Hur kan en nu gå vidare då det blivit tydligare om fördelar och nackdelar personer har i samhället?
 - Vad kan göras för att motarbeta ojämlikheter?

PRIVILEGE WALK - GENOMFÖRANDE

10. Som avslutning kan du berätta följande för deltagarna:

- Om jag är en scout som står längst bak under ett scoutmöte, en utfärd eller ett läger, betyder det inte att jag kanske förstår varför alla andra går framåt och inte jag, eller så förstår jag och kanske upplever det orättvist. Hur som helst måste jag titta ner eller blunda, för att INTE se att alla andra går framåt. Det att jag märker att jag är längst bak, gör att jag kanske tappar motivationen, inte orkar anstränga mig, inte ens försöka osv.
- Om jag däremot står längst fram och någon frågar mig om det finns utmaningar inom scouterna, så kommer jag troligen att säga att det inte finns det och att stämningen i sscouterna är jättebra, eftersom det är allt jag upplever och ser. Jag tittar endast framåt, tänker på mig själv och tittar inte alls bakåt och inte heller funderar på hur någon annan har det. För att jag ska reagera på de uteslutande och begränsande normerna krävs det en *aktiv handling*. Jag måste svänga om mig, jag måste lyssna vad människor bakom mig har att säga.
- Om jag står i mitten märker jag en del av hindren, eftersom det finns människor framför mig, och kanske jag tror att jag står längst bak, men inte heller då kommer jag att se dem som står bakom mig om jag inte aktivt svänger på mig.
- Med andra ord: för att skapa förändring ligger ansvaret ofta på oss som står längst fram. Det är vi som behöver aktivera oss, göra något för att kunna ge plats även för andra.
- Be deltagarna fundera ut en eller fler handlingar de kan göra för att “skapa utrymme för någon annan/andra”. Nästa gång du träffar gruppen kan du be dem redogöra för resten i gruppen, eller i smågrupper, vad de gjort.

ATT DEFINIERA SINA GRÄNSER

Syftet med den här övningen är att synliggöra de olika gränserna och bekvämlighetszonerna som olika människor har. Övningen tränar också till att känna igen sina egna gränser och att berätta om dem.

Ett avstånd som för någon känns som ett respektfullt sådant kan för någon annan kännas alldeles för nära. Det kan vara utmanande att säga nej, så nu övar vi med hjälp av den här övningen i en trygg miljö.

ATT DEFINIERA SINA GRÄNSER GENOMFÖRANDE

Första steget

- Deltagarna delas in i par. Paret ställer sig på ungefär tre meters avstånd från varandra.
- Turvis är den ena i paret den som närmar sig den andra. Den som närmar sig rör sig långsamt, ett steg i taget mot sitt par. Då den som står stilla känner att avståndet mellan dem börjar kännas obehagligt eller "för nära" säger hen klart och tydligt STOPP. Då backar den som närmat sig ett par steg och säger antingen "förlåt" eller "tack, att du sa".
- Därefter byter paret roller och den som nyss stod stilla närmar sig sitt par.

ATT DEFINIERA SINA GRÄNSER GENOMFÖRANDE

Andra steget

- Deltagarna delas in i par. Paret ställer sig på ungefär tre meters avstånd från varandra.
- Turvis är den ena i paret den som närmar sig den andra. Den som närmar sig rör sig långsamt, ett steg i taget mot sitt par.
- Denna gång får den som står stilla inte säga med ord när hen vill att den som närmar sig ska stanna, utan måste uttrycka sig på något annat sätt. Då den som står stilla känner att avståndet mellan dem börjar kännas obehagligt eller "för nära" visar hen på det sätt som känns mest naturligt att den som närmar sig ska stanna. Då backar den som närmat sig ett par steg och säger antingen "förlåt" eller "tack, att du sa".
- Därefter byter paren roller och den som nyss stod stilla närmar sig sitt par.

ATT DEFINIERA SINA GRÄNSER GENOMFÖRANDE

Tredje steget

- Deltagarna delas in i par. Paret ställer sig på ungefär tre meters avstånd från varandra.
- Turvis är den ena i paret den som närmar sig den andra. Den som närmar sig rör sig långsamt, ett steg i taget mot sitt par.
- Denna gång får den som står stilla varken säga med ord eller röra på kroppen när hen vill att den som närmar sig ska stanna, utan måste uttrycka sig på något annat sätt. Då den som står stilla känner att avståndet mellan dem börjar kännas obehagligt eller "för nära" visar hen på det sätt som känns mest naturligt att den som närmar sig ska stanna. Då backar den som närmat sig ett par steg och säger antingen "förlåt" eller "tack, att du sa".
- Därefter byter paret roller och den som nysstod stilla närmar sig sitt par.

ATT DEFINIERA SINA GRÄNSER GENOMFÖRANDE

Diskussion efter övningens tre steg

- Beroende på vem det är som närmar sig har vi olika stora avstånd som känns behagliga. Prova gärna genom att föreställa er att den som närmar sig är en vän, en bekant, en främling på gatan eller någon annan.
- Genom att pröva på olika sätt att sätta en gräns blir vi varse om att vi både kan signalera och läsa av signaler om när någon säger nej.
- Diskutera hur det kändes att säga nej och hur det kändes att bli stoppad. Var det svårt att uttrycka ett nej?
- Om något par står med magarna mot varandra kan ni exempelvis diskutera varför de känner sig så bekväma med att stå så nära varandra.

SCENARION

Syftet med övningen är att presentera trakasseriscenarion som är förvånansvärt vanliga och att diskutera dem.

Övningen kan ge nya tankar och insikter och i bästa fall verktyg att ingripa eller reagera i fall av osakligt bemötande eller trakasserier.

SCENARION GENOMFÖRANDE

Presentera scenariona till gruppen och ställ frågorna som hör ihop med dem.

Som ytterligare frågor och diskussionsöppnare kan exempelvis följande fungera:

- Är dessa scenarion sannolika i en scoutkontext?
- Är det som sker trakasserier?
- Varför/varför inte?

SCENARIO 1

Under en diskussion kommenterar en person till en annan: "Vad vacker du är. Du har så fint hår och en så snygg röv."

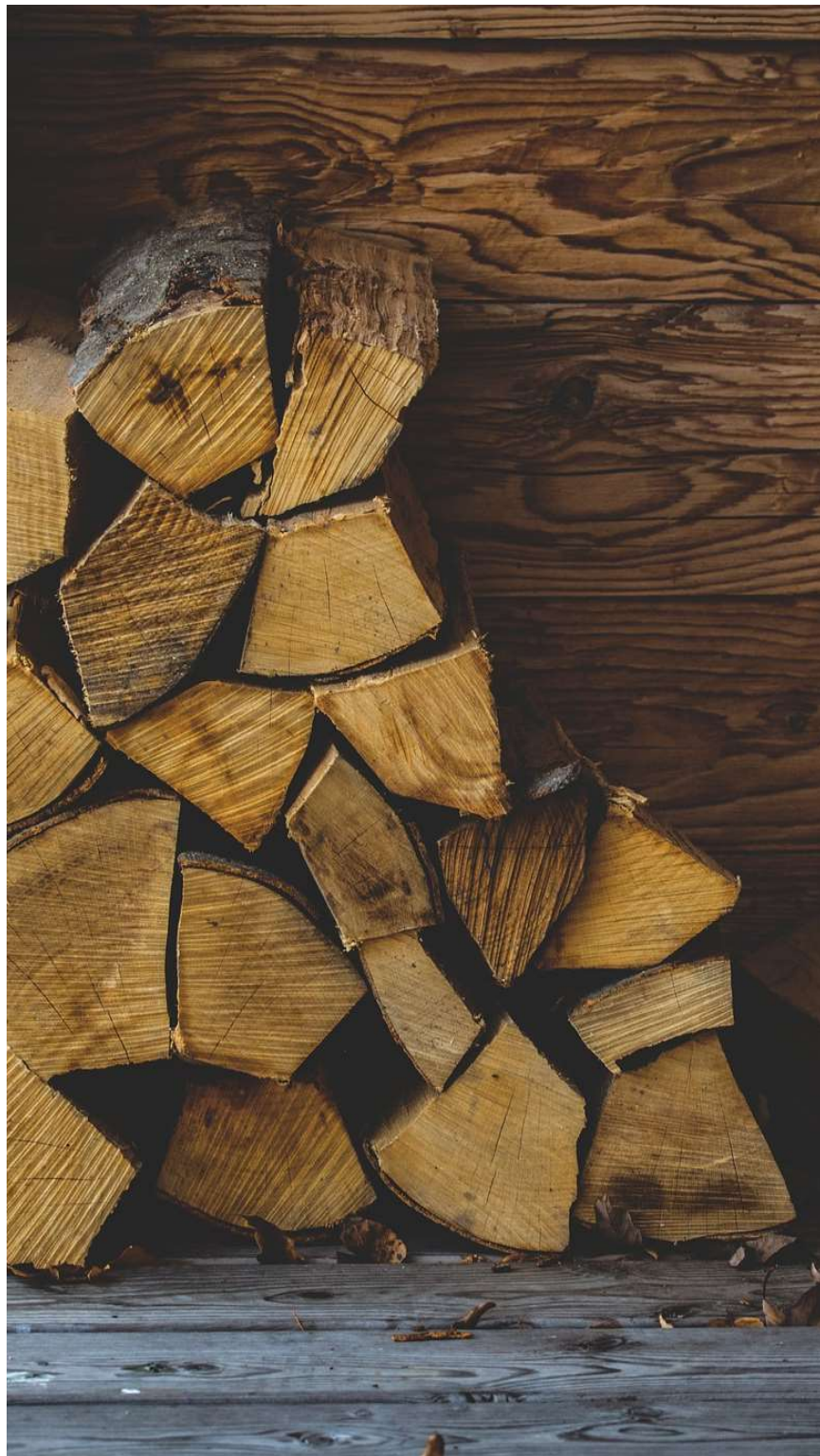
"Öh...", svarar personen på det.

Vad är fel med denna kommentar?

Rätt svar: en osaklig och oombedd kommentar om ens kropp

Vad skulle du göra om du fick höra denna kommentar?

Vad skulle du göra om du hör eller ser att något sådant här förekommer?

SCENARIO 2

En person tvekar att gå i bastun då det är fråga om en blandad bastutur.

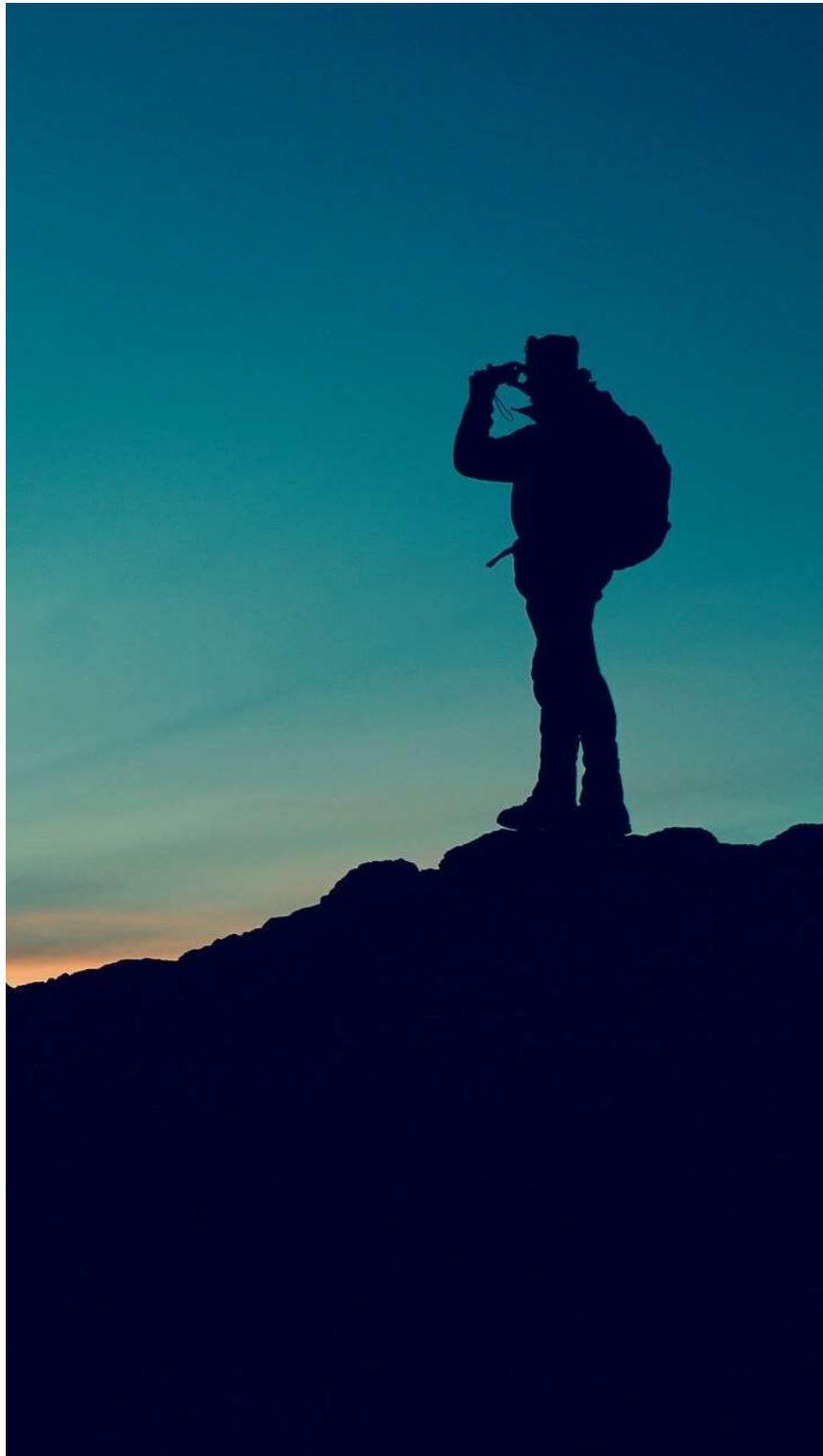
”Kom nu! Inte är du en sådan bebis att du är rädd för sambastu!”

”Vi andra går också. Nu missar du allt.”
”Öh...”, svarar personen.

Vad är fel i situationen?

Rätt svar: att försöka tvinga någon till något som hen inte vill göra.

Vad skulle du göra om du hör eller ser att något sådant här förekommer?

SCENARIO 3

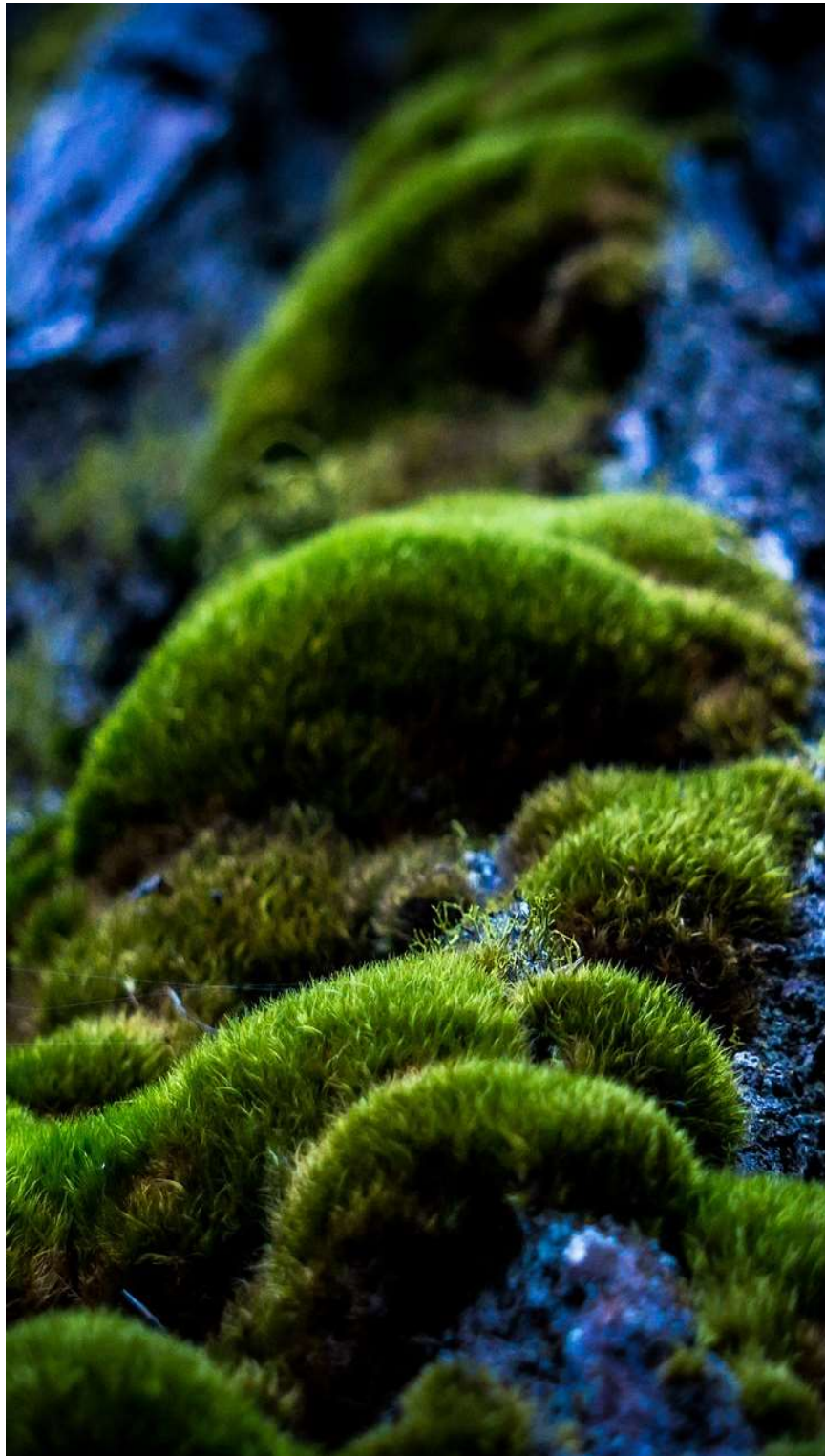
På lägrets ledarcafé kommer en person oombedd nära en annan person och trycker sig mot hen samt rör vid hen på ett alltför närgånget sätt. Personen som blir utsatt känner sig obekvämt och reagerar genom att försöka undvika beröringen.

Vad är fel i situationen?

Rätt svar: att kränka en annan persons kroppsliga integritet.

Vad skulle du göra om du blev utsatt för något liknande?

Vad skulle du göra om du hör eller ser att något sådant här förekommer?

www.scout.fi

Bilder: Pixabay

